

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hétfőn, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható
Előfizetést ár fél évre 5 koronára.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESETŐJE.

ELADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Budapest VII., Károly-körút 7. sz.
Iroda az előfizetési öszvegek valamint a kizáratok küldendők.
Közírást ár fél évre 5 koronára.
Kizáratok nem lesznek visszatérve.

TARTALOM. Lehetséges-e a szivarok vagy cigaretták kivitele? — A gyártmányok különbözősége. — Beküldetett. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Lehetséges-e a szivarok vagy cigaretták kivitele?

Mi ezen kérdést tisztán csak az árusok érdekében bolygatjuk, miután helyes kezelés mellett, úgy a gyártásnál, mint az elárúsításnál, nagy jövedelmi forrásuk lenne. Lehetséges, hogy ezen állításunkkal szemben némelyek skeptikusok lesznek s több akadályt említenek, m. pl. a külföldi árukkal való concurrentia; a mi véleményünk szerint nem kellene egyebbe, csak meg kellene bízni egyes városokban egyes árusokat ezen exporttal. Ez első pillanatra nehéznek, sőt lehetetlennek látszik, de ha tekintetbe vesszük, miszerint a külföldiek mindig inkább szeretik az új, szokatlan, azaz külföldi szivarokat és cigarettákat, melyeknek más az aromája, meg a zamatja, mint az övéknek, akkor be kell látnunk emez eszme praktikusságát és azt, hogy nem sok nehézséggel ki is vihető. Az 1896-iki kiállítás alkalmával volt alkalmunk hallani az ide seregülő idegen szakemberektől ezen véleményüket. Sőt egy külföldi gyáros illetékes helyen kérdezősködött is, hogy vajjon nem adnának-e el nagyobb mennyiségű cigarettát a miénkiből. Nem tudjuk, hogy min mult ezen üzlet perfketté válása, de azt tudjuk, hogy nem a külföldi gyáros, a ki meg kiválólag egy fajta cigarettának a külföldön nagy jövőt jósolt. A mint láthatjuk tehát a kivitelt igenis lehetséges, az általunk vázolt módon nem is kerülne a kincstárnak semmi áldozatába. A mi pedig az árusokat illeti, nem látjuk be, hogy miért szorítkozzanak ők ama szűk határok közé, hisz ők is kereskedők és így a külfölddel is lehetnének összekötetésben. Ausztriában igen sok áruda létezik, a mely csak azáltal ér el oly nagy forgalmat, hogy a náluk megfordult idegeneknek postán utánvétellel készpénz fizetés mellett szivarneműeket küldenek.

Miért ne lehetne ez így nálunk is?

Abban rejlik a hiba, hogy nincs meg az üzleti szellem s ezért hajt oly kevés hasznót a dohány-áruda az árusnak. Minden a régi sablon szerint megy, mintha a szivar és cigaretták is arany lenne, a mely Körmöczön veretett. Be kell végre látnunk, hogy egy áruval állunk szemben, mely megköveteli a kereskedői utánjárást, ajánlást. Ezen árunál mindig a számok után ítélnék s elfelejtik, hogy a számok hazudnak. Hisz még a dohány és szivarral való üzletszerű eljárást meg sem próbáltuk s így nem is tudjuk, mily haszonnal járna ez.

Fájdalom, ezen nézetet valják felsőbb helyen is. Meg vannak elégedve azzal, ha az a bizonyos számsor egy pár számmal növekszik s ép annyira, a mennyire hamis ezen nézet, hamis az árusokké is. Igaz, hogy van mindennek határa s így a forgalomnak is, de hát vajjon ki kereste ezt eddigelő?

Igaz, hogy a dohány-monopolium növekszik és gyarapodik, de miért ne történne ez jobban? Nem az árusoknál rejlik a hiba. Hisz számtalan árus van, a ki nem tudja, hogy szabad áruját külföldre exportálni, külföldi lapokban árujának reklámot csinálni. De hát ki is mondta meg ezt valaha az árusoknak? Honnan tudják, hogy ezt szabad tennie, azt meg nem? Egy ily hatalmas vállalatnak minden eszközt meg kellene ragadnia, hogy árucikkének minél nagyobb kelendőséget biztosítson. A ki nemzetgazdasági szempontból némi érvenyt akar szerezni árujának, annak minden lehetőséget annak érdekében el is kell követnie s hogy a dohánynak minő nemzetgazdasági értéke van, annak tárgyalásába e helyütt nem bocsátkozhatunk.

Egyet azonban megjegyzünk, t. i. vigyáskor kerüljön a gyakorlati módon az árucikk kivitelét s ez által a szegényebb lakosság munkát kapna, az árusok jövedelme nagyobbodna s főleg a monopolium nagyobb jövedelemre tenne szert.

Tudjuk, hogy ez sok nehézséggel jár, de mégis keresztülvihető. A vágott dohány exportja, pl. azonnal keresztül vihető lenne, míg a szivarok és cigaretták gyártásának a jelenlegi 16 gyár sem tud eléggé megfelelni. Ezen argumentummal persze számolni kell. A cigaretták gyártás, mely itt első sorban említendő, nem követel oly nagy investititit. Mindentől eltekintve azonban úgy hisszük, hogy minden lehető módon az összes nehézségek könnyen eltávolíthatók abban az esetben, ha arról van szó, hogy pénz hozunk az országba, melyet összegben jelenleg nem ismerünk.

A gyártmányok különbözősége.

A szakember tagadja a gyártmányok különbözőségét, már t. i. az a szakember, a ki a monopolium szolgálatában van. Ez t. i. azt mondja, hogy az egyik gyártmány sem jóságban, sem rosszabbban nem különbözik a másiktól. Azt mondják, hogy az X-ben készült britannika ép oly jó, mint a Z-ben készült és hogy ez nem is lehet másképp, miután a dohányvegyítés, a fedőlapok az ár egy és ugyanazon fajtánál egyenlő. Másképp ítélt azonban az

a szakember, a ki nem törődik azzal, hogy egyik áruból A vagy B fajta létezik. Elszítja a szivart és kitalálja azonnal a különbséget. Itt van egy erős, aromatisz szivar, ott meg egy gyenge, üres, minden íz nélkül szívható szivar. És ezen két fajta egy és ugyanazon áru lenne? Hisz ez lehetetlen! De mégis, hisz itt áll, egy drb szivar ára 8 kr., a másik ládan szintén. nem is különböznek egymástól s egy hajszálig egyenlők (ezt külsőleg értettük), mégis miért oly nagy a különbség? Miután, mint említettük, ezen állításukat tagadják, nem is várhatunk erre nézve felvilágosítást. S mégis ezen felvilágosítás a monopoliumnak csak hasznára lenne. Minden szakma, még a legnagyobb művészet is alá van vetve a kritikának s ez csak azelőzta, erősíti meg. Az eszmecsere nemcsak a művészet, de a művész maga is hasznát látja. Ha a kritika jogosulatlan, úgy felvilágosításra szorul, ez többet használ az ügynek, mintha egyszerűen tova síklunk rajta. A dohánymonopoliumnál pedig kiválólag, a mihez száz meg százezer ember érdeke fűződik, annál is inkább kellene ezt elismerni. Mi tehát feltesszük, hogy kompetens helyen csakis jónéven vehetik, ha olyas körülményekre figyelmeztetjük, melyek a monopolium jó hírnevét csorbát ejtenének. Erre való tekintettel jelentjük ki, miszerint tény az, hogy nem minden gyártmány egyformán jó, ha mindjárt egy árba kerül is.

Ha az egyes gyártmányokat bíráló, bizony félreértenék bennünket, sőt az objektivitás hiányát is szemünkre vetnék. Ezért csak annyit, hogy minden tarifában levő gyártmányok meg van a maga sajátága. Ezzel nem azt mondtuk, hogy egyik gyártmány jobb vagy rosszabb, miután minden a fogyasztó ízlésétől függ. Azonban itt említhetnénk gyártmányt, mely közkeletnek örvend, viszont olyat, melytől mindenki — fél. Ha egy gyár megfelelő szivart készített, akkor az lesz a hír, hogy ez a fajta jó. Az öröm azonban csak egy pár napig tart. Alig adták ki a gyártmányt, már is el kelt, mielő megint az árusnak vannak kellemetlenségei. Azonnal protektióról beszélnek s nem gondolják meg, hogy másutt rejlik a hiba. Az egyenlőtlenség, az állhatatlanság arra készíti a publikumot, hogy még a legjobb árut is leszidja.

Ime elsoroltuk a tényeket, a nélkül, hogy tekintetbe vettük volna azt, hogy vajjon lehetséges lenne-e minden gyárban egyenlő jóságú árut készíteni. Azt azonban tudjuk, hogy a gyártásban való energikus változtatások igen sokat megjavíthatnának, a mi ma még ártalmas és rossz.

Beküldetett.

»Tek. Szerkesztőség!

Becsés lapjának utolsó számában egy cikket olvastam, mely a dohány-tőzsdések hitelviszo-

nyaira vonatkozik. Kétség nélkül ezen cikk nagy érdeklődést keltett.

Általánosan megegyezik a vélemény, hogy a dohány-tőzsdés nem csak, hogy hitelt kérnie szabad, hanem, hogy — úgy, mint az utolsó szatós — tényleg hitelt igényelnie is lehet.

Ha a dohány-tőzsdés hitelt kap, abban a helyzetben van, hogy raktárát nagyobbíthatja, az áru huzamosabb időn át az üzletben fekszik, tehát jobban kizáradhat, a szivar minősége javul, a vevőt kielégítheti — ez által állandó vevőkre tesz szert — a mire minden üzletembernek törekednie is kell.

A mi a hitelnyújtást illeti, véleményem az, hogy egy »korona hitelegylet« alapítása által tagjainak olcsó és könnyen törleszhető kölcsön által, segély nyújtható.

Elismert tény az, hogy a korona hitelegylet a leghathatóbb és legszolidabb eszköz arra, olcsó pénzhez jutni, azért minden testület sietett, ilyen korona hitelegylet létesítése által tagjait ezen módon segíteni.

A mit — mint már mondtam — az utolsó szatós képes, lehetetlenség volna ugyanezt a dohány-tőzsdével?

A korona hitelegylet kölcsönt ad tagjának, ki ezt — jegyzett üzletrésze szerint, heti 1 koronával visszafizeti. — A korona egylet csoportokban oszlik.

Az első csoport f. év május 1-én létesül, ennek időtartama 5—6 évre volna szabva. Minden következő év május 1-én egy újabb csoport alakul, szintén 5—6 évi tartamra. Ezen 5—6 év alatt a tag 1 üzletrész után hetenként 1 koronát fizet az egylet pénztárába, 2 üzletrész után 2 koronát, 3 üzletrész után 3 koronát hetenként s így tovább. Minden tagnak szabadságában áll a különböző csoportokba belépni.

A befizetett összeget a tagnak a csoport feloszlása után a kamatokkal együtt visszafizetik. Ha pedig a tagnak kölcsönre volna szüksége, ezen esetben, jegyzett üzletrésze szerint a csak 5—6 év múlva esedékes összeget már előre kifizetve kapja, kötelessége csak abban áll, a heti koronákat pontosan befizetni.

Ilyen előnyöket csak egy korona egylet képes nyújtani. A további előnyök pedig abban állnak, hogy:

1. a csoport tartama alatt a tag egy kis tőkét képes megtakarítani, mely több kamatot hoz,

mint akármilyen takarékpenztár képes volna fizetni;

2. szükség esetén olcsó és könnyű visszafizető módszer szerinti hitelt nyújt tagjának

3. főlegessé teszi azt, hogy a kereskedő, vagy dohány-tőzsdés az uzsorából élő, ugynevezett »hitelegyletekhez« forduljon, melyek ama szegény embert, ki egyszer odatéved, irgalmatlanul kizsákmányolja.

Ezen »hitelegyletek« főcélja, részvényeinek »dividendát« fizetni, ezért hallatlan uzsora kamatot és mellékilletményeket számitanak fel: míg a korona egyletnek főcélja a tagjának segítése, azért is megelégszik a minimális kamattal. Bátran lehet az ilyen korona egyletet önszegélyző egyletnek nevezni.

Nagyon könnyű ezen eszmét, a mi eddig csak óhaj volt, megvalósítani.

A kistőzsdések akarnak, a nagytőzsdések — melyekhez ezen sorok írója is tartozik — szintén akarnak. Akadály nincs és biztosra vehető, hogy ezen korona egylet megalakul, pláne, ha olyan pénzemberek, minők a nagytőzsdések, a mozgalom élére állanak. Reményem, hogy a kistőzsdések saját előnyüket felfogni képesek és a korona egylet megalakuláshoz teljes mértékben hozzájárulnak.*

Szívesen adunk előbbi soroknak helyet lapunkban. Az azokban kifejtett nézeteket mindenben osztjuk és hogy a megpendített eszme egészséges alapon van építve, abban senkisésem fog kételkedni.

A »korona egylet« meg fog alakulni, minthogy olyan pénzemberek, minők a nagytőzsdések, ezen ügyet kezükbe vették. Mi csak arra szílitjuk fel a tisztelt előfizetőket és olvasókat, hogy belépési szándékukat szerkesztőségünkben bejelenteni sziveskedjenek.

Bejelentendő volna:

1. Név és foglalkozás,
2. lakás vagy üzlethelyiség,
3. üzletrész mennyiség: (1 üzletrész után hetenként 1 korona.)

Vegyesek.

Dr. Perleberg min. tanácsos ur, ki a múlt napokban Temesvárott időzött, az ottani dohánygyár munkásainak küldöttségét fogadta. Szónokuk előadta, hogy a kincstár emelné fel a munkabért. Perleberg min. tanácsos ur meg-

ígérte a küldöttségnek, hogy érdekükben minden lehetőt el fog követni s ez ügyben majd közben jár a miniszternél.

Eredeti eszme. Hogy milyen neveltséges eszmékre jönnék némelyek, bizonyítja X. ur, a ki pár hét előtt kérvényt nyújtott be a pénzügyminiszterhez, melyben kéri, hogy a miniszter engedélyezze neki »mozgó trafikot«. Ez úgy látszik teljesen a »Laczi konyhák« mintájára készült »szálló dohány-árudák« lennének. A becsületes kérvényező talán már ki is szemelt néhány helyet, a hol a vevőknek általában megtakarítja azt, hogy a dohányárudákba menjenek szivarért. Az eszme új és eredeti, de — fájdalom — a miniszter ur ő excellenciájának nincs ez iránt érdeke, mert különben nem utasította volna el a kérvényezőt. Persze okosnak kell lenni, de vannak még okosabbak is.

Szerkesztői üzenetek.

S. A. urnak Bécs. Hogy állunk az ön által kezdeményezett automatákkal? Talán szalmatűz volt, mely gyorsan elaludt? Szeretnénk ez ügyről valamit hallani, miután nekünk is van egy eszménk, mely ezzel szorosan egybe függ. Üdvözet!

K. B. Z.-ben. A láda-kérdést addig nem feszegjük, a míg a nagyárusok részéről nem kapunk konkrét javaslatot. Nem csépelünk szalmát?

A. H. Budapest. Ezt be is kell bizonyítani.

X. Y. Z. Budapest. Jelenleg a adatokat gyűjtjük, majd később tudósítjuk az eredményről.

Fr. Z. ur A.-ban. Ebben nem találunk semmi féle vexatiót.

Sch. M. urnő Budapest. Ha egy hivatalnok egyszer jogtalanságot követ el, ezért nem lehet az összességet hibáztatni. Utána járunk a dolognak s majd, ha lehet, elintézzük.

Segédszerkesztő: »Eltal Nándor.

Egy nagyobb vidéki dohányárudához egy ovadékképes

üzletvezető,

ki egyszermind pénztárnok lesz, keresz-
tetik azonnali belépésre.

Bővebb felvilágosítást ad a „Dohány-
árusok Közlönye“ kiadóhivatala.

Meghívó.

A SALGÓTARJÁNI köszénbánya-részvénytársulat

folyó évi március hó 7-én délelőtti 10 órakor fogja budapesti központi irodájában (V., Erzsébet-tér 16)

XXX. RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉT

megtartani, melyre t. cz. részvényeseit meghívja.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1897-ik évről.
2. Az 1897. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség megállapítása és határozathozatal ennek hováfordítása iránt.
3. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény az 1897-ik évre vonatkozólag.
4. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.

Budapest, 1898. február 10-én.

Az igazgatóság.

Megjegyzés. Felkérjük az ezen közgyűlésen résztvenni akaró t. cz. részvényeseket, hogy részvényeiket az alapszabályok 10-ik szakasza értelmében legkésőbbben beárólag folyó hó 26-ig napjáig, vagy a társulat főt megjelölt központi pénztáránál, vagy pedig a K. k. priv. allg. österr. Bodencredit-Anstalt-nál Bécsben (I., Teinfaltstrasse 6) tegyék le.

Minden 25 részvény egy szavazatra jogosít, de 10 szavazatnál többet saját nevében senki sem gyakorolhat. Az alapszabályok 52-ik szakasza értelmében az évi mérleg és az évi jelentés 1898. február 27-ik napjától kezdve nyomtatásban t. cz. részvényeseinknek társaságunk központi irodájában rendelkezésre állanak.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK GROSS- UND KLEINVERSGHLEISSER UNCARNS).

INHALT. Ist ein Zigarren- oder Zigaretten-Export möglich? — Die Verschiedenheit der Fabrikate. — Eingesendet. — Vermischtes. — Briefkasten der Redaktion.

Ist ein Zigarren- und Zigaretten-Export möglich?

Wenn wir diese Frage erörtern, so geschickte diess von dem einseitigen Standpunkte der Verschleisser aus, denen, bei einer vernünftigen Manipulation der Tabakprodukte, sowohl in Hinsicht der Fabrikation, wie des Verschleisses, bedeutende Einnahmsquellen eröffnet werden könnten. Man dürfte dieser unserer Meinung skeptisch gegenüberstehen, zumal einem dabei gleich mancherlei einfällt, was die Leistungsfähigkeit betrifft, die einer Konkurrenz mit ausländischen Producten kaum Stand halten könnte; allein, so wie wir die Sachlage kennen, bedürfte es weiter nichts, als in den grösseren Städten solche Verschleisser mit dem Export der Tabakprodukte zu betrauen, welche Eignung dafür besitzen. Zigarren und Zigaretten nach dem Auslande zu verkaufen, das erscheint auf den ersten Blick allerdings schwierig, gleichwohl schwindet allmählich jeder Zweifel, wenn man mit den Rauchern aller Herren Länder rechnet, die einen Reiz darin empfinden, ihrem Rauchvergnügen durch fremde Produkte höheren Genuss zu verschaffen.

Anlässlich der 1896-er Landes-Ausstellung hatten wir Gelegenheit genug, aus dem Munde von Fachleuten, die aus der Fremde zu uns kamen, Aeusserungen zu hören, welche dieser unserer Meinung vollständig beipflichten. Ja, es hat sogar ein Händler aus Deutschland den Versuch gemacht, competenten Ortes anzufragen, ob er ein grösseres Quantum Zigaretten von hier aus beziehen könnte und wäre derselbe bereit gewesen, bedeutende Abschlässe zu machen. Wir wissen nicht, welcher Umstand es verhinderte, dass dieses Geschäft nicht zu Stande kam, keineswegs lag jedoch die Schuld an dem Fremden, der speziell einer Sorte Zigaretten einen sehr flotten Abgang in Deutschland profezte.

Wie man daraus ersieht, ist also ein Export recht gut möglich und in der Weise, wie wir ihn vorschlagen, wäre es ein Versuch, welcher der k. u. Tabakregie keinerlei Opfer auferlegt. Und was die Verschleisser betrifft, so sehen wir es nicht ein, warum sie auf den engen Raum angewiesen sein sollten, der ihnen für den Verschleiss zugewiesen ist und warum sie nicht, gleich anderen Geschäftsleuten, ihre Abnehmer auch im Auslande suchen können. In Oesterreich gibt es eine Menge solcher Trafiken, die bloss dadurch einen enormen Consum erzielen, weil der Fremde bei ihnen einkauft und sie mit der Post Zigarren gegen Baar und Nachnahme versenden. Warum sollte dies bei uns nicht der Fall sein können?

In dem Nichtvorhandensein eines solchen emsigen Bemühens, sein Geschäft zu einer Blüthe zu bringen, liegt auch die Ursache des so wenig Nutzen abwerfenden Ge-

schäftszweiges überhaupt. Es geht halt alles so hübsch nach der Schablone, als ob Zigarren und Tabak in Wirklichkeit Geldmünzen wären, die in Kremnitz geprägt wurden. Indess haben wir es mit nichts anderem, als mit einer Waare zu thun, mit einer Waare, die ebenso sehr der Anempfehlung und der handelskünstlerischen Behandlung bedarf, wie jede andere. Man gewöhnt sich allmählich daran, bei diesem Geschäfte die Ziffern zu untersuchen und vergisst ganz darauf, dass Ziffern täuschen. Mangelt es doch vor allem an jeder Vorstellung dessen, was der Handel mit Tabak und Zigarren, wenn er wirklich geschäftsmässig betrieben wird, abwerfen könnte. Leider geht diese Ansicht auch schon von oben aus. Man vermeint genug gethan zu haben, wenn die Zifferncollonne im heurigen Jahre um einige Ziffer wächst, als es im Vorjahre der Fall war. Und ebenso falsch, wie diese Ansichten sind, ebenso falsch sind diejenigen der Verschleisser. Es gibt wohl eine Grenze für alles, daher auch für den Consum, aber wer hat sie bereits gesucht oder gefunden diese Grenze? Es ist ja unleugbar, das Tabakmonopol wächst und gedeiht, ja, aber warum sollte es aber nicht noch mehr wachsen und gedeihen? Die Verschleisser, an ihnen liegt die Schuld nicht. Dürfte es doch noch heute eine Unzahl Verschleisser geben, die es kaum wissen dürften, dass es erlaubt ist, Zigaretten nach dem Auslande zu versenden, dass es erlaubt ist, in ausländischen Zeitungen zu inseriren und dort jede mögliche Reclame für ihren Artikel zu machen. Doch wann und wer hat dies den Verschleissern jemals gesagt? Woher sollten sie es wissen, das dieses erlaubt ist und jenes nicht? Wir denken, dass zum Betriebe eines solchen mächtigen Industriezweiges auch ein mächtiger Apparat gehört, welcher seine Netze überall dorthin ausstreckt, wo irgend etwas zu holen ist. Wer im volkswirtschaftlichen Leben Bedeutung erlangen will, der muss auch alle Hebel in Bewegung setzen, damit dies ermöglicht wird. Und welche Bedeutung das Tabakmonopol für die Volkswirtschaft haben könnte, das zu erörtern unterlassen wir wohlweislich, denn es würde uns zu weit führen. Doch Eines sei immerhin anknüpfend daran erwähnt, und das ist, in praktischer Weise einen Export herbeizuführen, der, wenn er ermöglicht wird, geeignet ist, die arme Bevölkerung des Landes mit Arbeit zu versehen, die Einnahmsquellen der Verschleisser zu erhöhen, hauptsächlich aber das Erträgniss des Tabakmonopols zu heben.

Die Schwierigkeiten eines solchen Beginns sind, wie wir recht gut wissen, keine geringen, doch sie sind zu überwinden. Während zum Beispiel ein Export für geschnittene Rauchtobake im Momente sofort zu effectuiren wäre und das in jeder Menge, sind es die vorhandenen

16 Fabriken des Landes, die nicht ausreichen selbst den eigenen Bedarf an Zigarren und Zigaretten herzustellen. Das ist allerdings ein Argument, mit welchem gerechnet werden muss. Allein die Fabrikation von Zigaretten, um die es sich in erster Reihe handelt, sie bedarf unserer Auffassung nach keiner solch' riesigen Investitionen, keiner grossangelegten Fabrikbauten, ein Umstand, der es ermöglicht, die alten, gut eingerichteten Zigarrenfabriken von einer immensen Arbeitsleistung zu entlasten. Ganz abgesehen hiervon aber glauben wir, dass in jeder möglichen Weise alle Schwierigkeiten beseitigt werden müssen, wenn es sich darum handelt, Summen in's Land zu bringen, deren Höhe dermalen nicht geahnt werden kann.

Die Verschiedenheit der Fabrikate.

Von dem Fachmann wird die Verschiedenheit der Fabrikate geleugnet, das heisst von jenem Fachmann, der ein Beamter der Tabakregie ist. Von dieser Seite wird behauptet, dass ein Fabrikat dem anderen an Güte nicht nachsteht, was freilich auch umgekehrt gesagt werden kann. Man ist der Meinung, dass eine Britannica, welche in X. angefertigt wird, geradeso schmeckt, wie diejenige in Y. und dass es auch gar nicht anders sein kann, nachdem die Tabakmischung genau vorgeschrieben und die Deckblätter einer Preisgattung, zu einer und derselben Sorte verwendet werden.

Ganz anders jedoch beurtheilt den Unterschied der Fabrikate, jener Fachmann, der keine Rücksicht darauf nimmt, dass es eine Sorte A. oder B. gibt, zu gleichen Preisen. Er versucht die Zigarre und findet den Unterschied sofort heraus. Hier eine Zigarre, welche herb, kräftig, aromatisch schmeckt, dort eine Zigarre, die milde, schaal, leer, ohne jede Empfindung geraucht werden kann. Und diese beiden Zigaretten sollen ein und dieselbe Sorte sein? Das ist ja ganz unmöglich! Doch da steht es ja ganz deutlich, dass ein Stück dieser Zigaretten 8 Kreuzer kostet und auf den anderen Kisten ebenfalls. Im Uebrigen weicht die eine von der andern äusserlich in nichts ab, sie sehen einander bis aufs Haar ähnlich (wir meinen dies nämlich äusserlich) wie kommt es also, dass die Unterschiede so sehr contrastiren? Da wir, wie gesagt, mit dieser unserer Behauptung nur auf Widerspruch stossen dürften, so können wir natürlich eine Aufklärung in dieser Beziehung kaum erwarten. Und doch wären solche Aufklärungen sehr geeignet, dem Tabak-Monopol eher zu nützen, als zu schaden. Jedes Fach, und wäre es selbst das höchste Gebiet in der Kunst, wird gefördert und gestählt durch die Kritik. Durch den so werthvollen Gedankenaustausch gewinnt nicht nur die Kunst, sondern auch der Künstler. Ist die Kritik unberechtigt, so erfordert dies eine Aufklärung, das frommt der Sache mehr, als stillschweigend darüber hinweggehen. Und auf dem Gebiete des Tabakmonopols, hier, wo

Hunderttausende von Menschen ein eminentes Interesse daran haben, dass ihnen für ihr Geld auch etwas geboten werde, hier sollte es nicht hundertfach anerkannt werden, wenn man die Mängel, die doch überall vorkommen können, blosslegt? Wir setzen dennoch voraus, dass es den competenten Kreisen nur willkommen sein kann, wenn wir auf solche Umstände aufmerksam machen, die als ein leicht sanirbares Uebel, geeignet sind, den Ruf der Tabakprodukte zu schaden. Und mit Rücksicht darauf, möchten wir auch unsere Meinung dahin ausgesprochen haben, dass die Thatsache fest steht, wonach die Fabrikate in Bezug ihrer Qualität nicht gleichwerthig sind, wenn sie es auch, dem Geldwerthe nach, natürlich sein müssen.

Wollten wir uns in eine Beurtheilung der verschiedenen Fabrikate einlassen, man würde uns möglicherweise missverstehen, vielleicht auch würde uns der Mangel an genügender Objektivität zum Vorwurfe gemacht werden. Um dies zu verhindern, sei hier nur im Allgemeinen erwähnt, dass jedes Fabrikat, der im allgemeinen Tarife verzeichneten Zigarren, seine Eigenthümlichkeiten aufweist. Wir haben damit keineswegs gesagt, dass die eine Zigarre besser oder schlechter ist, zumal das alles vom Geschmacks des Rauchers abhängt. Allein, selbst hier könnten wir Fabrikate erwähnen, die allgemein begehrt werden, während es wieder solche gibt, die man im strengsten Sinne des Wortes — fürchtet.

Die Verschiedenheit der Fabrikate wird vom Publikum nicht gekannt, oder besser gesagt, nur wenig beachtet. Erzeugt nun eine Fabrik eine entsprechend gute Zigarre, so erreicht die Sorte alsbald den Ruf, als vorzüglich. Doch nur wenige Tage hält der Jubel an. Kaum ist das Fabrikat ausgegeben, so ist es auch schon consumirt, woraus natürlich für die Verschleisser sich die grössten Verlegenheiten ergeben. Man spricht alsdann von Protektion und dergleichen und beachtet es nicht, dass die Ursachen ganz wo anders liegen. Die Ungleichheit, das Unbeständige, veranlasst das Publikum auf das Produkt selber zu schimpfen und wenn dann von einer Sorte, und wäre sie die beste, gesprochen wird, so kann das Urtheil über sie, natürlich nicht anders ausfallen, als schlecht.

Wir haben die Thatsachen registrirt, ohne Rücksichtnahme darauf, ob eine Möglichkeit vorhanden ist, eine gleichmässige Waare in sämtlichen Fabriken anfertigen zu lassen, oder nicht. Die mannigfachen Schwierigkeiten kennend, welche einem solchen Wunsche entgegenstehen, sind wir gleichwohl der Ansicht, dass ein energisches Eingreifen in das Fabrikationswesen vieles verbessern, hauptsächlich aber, das inhaltlich geschildert Schädliche, saniren könnte.

Eingesendet.

„Gehrte Redaction!

In der letzten Nummer Ihres geschätzten Blattes veröffentlichten Sie einen Artikel, der sich mit den Creditverhältnissen der Trafikanten befasst.

Ohne Zweifel hat dieser Artikel allgemeines Interesse erregt. Der Artikel erwähnt, dass auch der Kleintrafikan — so gut wie der letzte Greisler — einen Credit beanspruchen darf und was hervorgehoben werden muss: dass er einen Credit beanspruchen kann. Erhält der Kleintrafikan Credit, kann er sein Lager vergrössern, die Waare kann länger liegen, besser austrocknen, die Kunden werden hiedurch zufriedengestellt und, wie bei jedem Geschäft, muss

auch dem Trafikanten daran gelegen sein, sich einen ständigen Kundenkreis zu verschaffen.

Was nun die Ertheilung des Credits anbelangt, geht meine Meinung dahin, durch Gründung eines „Kronenvereines“ die Creditbedürftigen Mitglieder desselben durch Ertheilung billigen und leicht rückzahlbaren Darlehens zu unterstützen. Anerkannt ist es, dass der Kronenverein das wirksamste und solideste Mittel ist, zu billigem Gelde zu gelangen. Deshalb trachtete bisher beinahe jede Genossenschaft, durch Gründung eines „Kronenvereines“ ihren Mitgliedern auf die Beine zu helfen.

Was nun — wie gesagt — bei dem letzten Greisler geht, sollte dies nicht auch der Trafikant im Stande sein?

Der „Kronenverein“ gewährt seinem Mitgliede Credit, den dasselbe — je nach dem Besitze von Antheilscheinen — in wöchentlichen Raten zu 1 Krone zurückzahlt.

Der „Kronenverein“ theilt sich in Gruppen. Die erste Gruppe — sagen wir — bildet sich ab 1. Mai d. J. und hätte eine Dauer von 5—6 Jahre. In jedem weiteren Jahre bilden sich dann neuere Gruppen, ebenfalls von einer 5—6jährigen Dauer. Der Beitritt ist zu jeder Gruppe gestattet.

Während des Zeitraumes der Dauer zahlt das Mitglied nach 1 Antheil wöchentlich 1 Krone in die Cassa des Vereines, nach 2 Antheile wöchentlich 2 Kronen, nach 3 Antheile 3 Kronen u. s. w. Nach Ablauf der 5—6 Jahre erhält das Mitglied die eingezahlten Beträge sammt Zinsen retour.

Benötigt aber das Mitglied ein Darlehen so erhält dasselbe dieses je nach dem Besitze seiner Antheile; d. h. das Mitglied erhält den grössten Theil des erst nach 5 oder 6 Jahren fälligen Betrages im Vorhinein ausbezahlt und hat nur seinen Wochenbeitrag von 1 Krone per Antheil pünktlich einzuzahlen.

Solche Vortheile kann eben nur ein Kronenverein bieten; derselbe bildet also einen dreifachen Zweck, nämlich:

1. kann man durch leichte wöchentliche Einzahlung sich ein kleines Kapital ersparen, welches mehr Zinsen abwirft, als welche Sparcassa immer zahlen würde;

2. ertheilt der Kronenverein billigen Credit, verbunden mit einer kaum fühlbaren Abzahlungsmethode — was doch der Hauptzweck des Vereines bildet;

3. macht er die wucherische Ausbeutung des creditbedürftigen Kaufmannes resp. Trafikanten, durch die sogenannten Creditvereine, überflüssig.

Während das Hauptziel dieser Wucherinstitute dahin gerichtet ist, die creditsuchenden Leute, die sich unglücklicherweise in ein solches Institut verirren, durch wucherische Zinsen und Aufrechnung horrender Nebengebühren, auszusaugen — ist es der „Kronenverein“, der seine Mitglieder unterstützt und sich nur mit mässigen Zinsen begnügt, da derselbe — nicht wie die Creditvereine — den Zweck hat, „Dividende“ den Actionären zu zahlen, sondern vielmehr ein Selbsthilfsverein ist.

Es ist ein leichtes, diese Idee zu verwirklichen, was bisher Wunsch war, in Erfüllung zu bringen. Die Kleintrafikanten wollen, die Grosstrafikanten — zu welchen Schreiber Dieses gehört — wollen auch. Das Ziel muss vor Augen gehalten und auch energisch verfolgt werden. Der „Kronenverein“ wird entstehen und uns den Beweis liefern, dass auch die Trafikanten ihre Vortheile auszunützen verstehen, werden sie sich behufs Gründung des „Kronenvereines“ im vollen Maasse anschliessen.

Mit Vergnügen geben wir vorstehenden Zeilen in unserem Blatte Raum. Unsererseits pflichten wir den darin enthaltenen Ausführungen vollkommen bei und dass die Idee eine gesunde ist, wird wohl Niemand bezweifeln. Die Gründung dürfte darum auch nicht mehr lange auf sich warten lassen, nachdem Geldmänner — wie es die Grosstrafikanten sind — die Ausführung in Fluss bringen. Wir fordern daher unsere geehrten Abonnenten und Leser auf, ihren Beitritt in unserer Redaction anzumelden. In diesem Falle ersuchen wir anzugeben:

Name,
Beschäftigung,
Wohnung oder Domicil des Geschäftes,
Anzahl der Antheile (pr. Antheil und Woche 1 Krone.)

Vermischtes.

Ministerialrath Dr. Perleberg, welcher dieser Tage in Temesvar geweilt hatte, empfing dort eine Deputation von Arbeitern der Tabakfabrik, welche ihren Wunsch vorbrachten, dass die k. u. Tabakregie die Arbeitslöhne erhöhe. Herr Ministerialrath Perleberg versprach den Arbeitern, ihre Bitte dem Minister zu unterbreiten und drückte er dabei die Hoffnung aus, dass dem Wunsche der Arbeiter auch entsprochen werden dürfte.

Eine originelle Idee. Auf welche naive und manchmal verrückte Idee manche Leute gerathen, beweist ein Herr X., welcher vor Kurzem dem Finanzminister ein Gesuch überreichte, in welchem er bittet, es möge ihm gestattet werden, dass er »transportable Trafiken« errichten dürfe. Nach dem Muster jener feinen Restaurateure, welche in den Gassen und Strassen Budapests ihre fragwürdigen Essprodukte an die Tagelöhner verabreichen, wünscht auch dieser Herr »fliegende Trafiken« zu errichten, die jeweilig dort Aufstellung nehmen, wo er es eben für nothwendig erachtet. Wahrscheinlich hat der gute Mann auch schon mehrere Plätze im Auge, wo er den Passanten die Mühe erspart, erst in die Trafik sich bemühen zu müssen, um Zigarren zu kaufen. Man muss gestehen, die Idee ist neu und genial erdacht, doch scheint Se. Excellenz der Herr Finanzminister kein Verständniss für derlei praktische Erfindungen zu haben, sonst hätte er den genialen Erfinder mit seiner Bitte nicht abgewiesen, eine Bitte, welche diesen sehr bald reich und Hunderte arm gemacht hätte. Ja klug muss man sein, aber nur schade, dass es stets noch immer Klügere gibt!

Briefkasten der Redaction.

Herrn A. S. Wien. Wie steht es um die von ihnen angeregte Angelegenheit bezüglich des Automaten? War's ein Strohhauer, das so bald erloschen ist? Da wir von der Geschichte absolut nichts hören, wären wir Ihnen für Mittheilungen sehr verbunden, zumal uns eine Idee beschäftigt, welche damit eng zusammenhängt. Besten Gruss!

Herrn K. B. in Z. Die Kistenfrage können wir insolange nicht berühren, bis uns nicht von Seite der Grosstrafikanten Vorschläge gemacht werden, die zur Verbesserung der Sachlage dienen. Leeres Stroh dreschen wir nicht.

Frau A. K. Budapest. Das ist sehr leicht gesagt, können Sie das alles aber auch beweisen?

Y. Z. Budapest. Wir sammeln inzwischen die hiezu erforderlichen Daten und werden Sie seiner Zeit schon Näheres darüber erfahren.

Herrn Fr. Z. in A. Wir erblicken darin keinerlei Vexation. In was soll dieselbe eigentlich bestehen?

Frau M. Szt. Budapest. Solche Wunder geschehen häufig, allein, wenn ein Beamter einmal ein Unrecht begeht, so kann man das Ganze nicht dafür verantwortlich machen. Wir werden der Sache übrigens nachgehen und sie mit Interesse verfolgen.

Hilfsredakteur: Ferdinand Heltai.